

Rumb a l'Atlàntic

Quaranta dies a vela del Carib a Port Ginesta

Josep Gimeno

Sant Martin 22 de març de 2017

Ha arribat el dia que feia tant de temps que esperava. Avui viatjo fins al Carib per començar una aventura difícil d'oblidar: travessar l'Atlàntic a vela i arribar fins a casa, a Port Ginesta.

Com sempre que he d'agafar un avió a primera hora, he dormit malament. Em passo la nit despertant-me i mirant el rellotge, convençut que em quedaré adormit i perdré el vol. A les quatre de la matinada ja soc dempeus. M'acomio de la família sabent que passarà força temps abans no ens tornem a veure i em dirigeixo cap a l'aeroport.

L'avió surt de Barcelona a les sis del matí. Després d'una escala a París, emprenc el llarg vol fins a Sant Martin. Entre un trajecte i l'altre passo gairebé tretze hores viatjant, però la diferència horària fa que aterri al Carib quan allà encara és migdia.

Només baixar de l'avió noto el canvi. La temperatura, la llum i la humitat no tenen res a veure amb la matinada que he deixat enrere a Barcelona. Estic cansat, però també impacient per trobar-me amb els meus companys i veure el veler que serà casa nostra durant les setmanes següents.

Abans, però, he de passar el control de passaports.

El funcionari examina el document i després em mira a mi de dalt a baix. Em pregunta quants dies penso quedar-me a l'illa.

—Només dos —li responc.

La resposta sembla despertar-li encara més sospites.

—Bitllet de tornada?

Li explico que no en tinc, perquè marxaré de Sant Martin en un veler. Aquella resposta, lluny d'aclarir res, complica encara més la situació.

—Com es diu el vaixell?

No ho sé.

—A quin port està amarrat?

Tampoc ho sé.

—Com es diu l'armador?

—Pere.

Només conec el seu nom. Res més.

El funcionari em torna a mirar. La seva cara deixa ben clar que la meua història li sembla poc creïble. Un home arriba sol al Carib, sense bitllet de tornada, diu que marxarà en un veler, però no sap ni el nom del vaixell ni el port on es troba. Si jo fos ell, probablement també sospitaria.

Finalment, m'informa que en aquestes condicions no em pot deixar entrar al país i que hauré de tornar a Espanya. El viatge corre el perill d'acabar abans d'haver començat.

Intento mantenir la calma. Trec el carnet de bomber i li explico que dos companys m'esperen a l'altra banda del control. Li proposo que un agent m'acompanyi fins a la sortida perquè puguin confirmar la història.

El funcionari no diu res. Torna a mirar el passaport, hi estampa el segell i me'l retorna.

—Endavant. Però no torni a entrar mai més en un país estranger d'aquesta manera.

Respiro alleujat. He superat el primer obstacle de l'aventura sense haver posat encara un peu al veler.

A fora m'esperen en Pere i en Gil, dos amics i companys bombers. Ells ja han arribat abans i m'ajuden amb l'equipatge. Per fi som tots tres. Tres bombers a punt d'emprendre una travessia de més de quatre mil milles.

Encara ens falta arribar fins al port. Un taxista ens demana trenta-cinc euros per recórrer els quatre quilòmetres que ens en separen. Ens sembla excessiu i decidim buscar un autobús.

No triguem gaire a descobrir que els autobusos de Sant Martin són, en realitat, petites furgonetes que circulen sense gairebé cap senyalització. Una conductora s'atura al nostre costat i ens pregunta si busquem transport. La furgoneta va plena, però els passatgers ens fan lloc i fins i tot es posen les nostres maletes damunt les cames perquè puguem entrar.

La conductora no arriba fins a la marina, però ens deixa en un punt on, segons ens explica, passarà un altre autobús. Baixem al costat d'una carretera i trobem un cartell de parada tombat a terra. Suposem que aquell deu ser el lloc correcte.

Al cap de pocs minuts, una altra furgoneta s'atura al carril contrari. El conductor toca el clàxon per fer parar un taxi que circula en la nostra direcció i ens diu que hi pugem, que és amic seu i ens portarà fins al port.

Preguntem al taxista quant ens cobrarà.

—No us preocupeu. Mentre us hi porto ja m'ho pensaré.

No és la resposta més tranquil·litzadora, però pugem igualment. Finalment ens deixa gairebé al costat del vaixell i ens cobra deu dòlars. Després de tot el recorregut, ens sembla un preu prou raonable.

I aleshores el veig per primera vegada.

És un Jeanneau Sun Fizz de quaranta peus, construït l'any 1981. Durant els pròxims quaranta dies, aquell veler serà casa nostra. Entro a la cabina que m'han assignat: un espai d'uns dos metres de llarg, un metre d'ample i poc més d'un metre d'alçada. Deixo la maleta, em canvio la roba d'hivern i em poso pantalons curts.

Després del vol, del control de passaports i d'aquell viatge improvisat per l'illa, per fi puc aturar-me un moment.

Soc al Carib.

I la travessia encara no ha començat

Un banyador poc discret

Sant Martin 23 de març de 2017

La primera nit a bord dormo prou bé. Estic cansat pel viatge, però a les sis del matí ja tinc els ulls oberts. Per al meu cos encara són les onze i em resulta impossible continuar dormint.

Els altres dos segueixen als seus llits, així que agafo les coses i vaig fins als lavabos del port per dutxar-me. Quan arribo descobreixo que

les dutxes funcionen amb unes fitxes que no porto. No penso tornar al vaixell sense rentar-me i improviso una solució: tallo una ampolla de gel buida, l'omple d'aigua i la faig servir com si fos un cassó. A poc a poc aconsegueixo ensabonar-me i esbandir-me.

No és la dutxa que imaginava al Carib, però compleix la seva funció.

Esmorzo uns cereals al vaixell, agafo una mica de fruita i preparo les ulleres, el tub de busseig i la càmera fotogràfica. Només dispo de d'un dia per conèixer l'illa abans de salpar i vull aprofitar-lo.

El cel està ennuvolat, però fa calor. Em poso un banyador ajustat dels que utilitzem a les proves de natació de bombers i em dispo a sortir. Un dels companys em mira de dalt a baix.

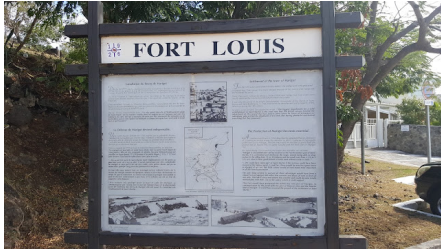
—On vas amb aquesta pinta?

—Som al Carib —li responc.

Ell insisteix que potser seria millor posar-me uns pantalons curts. No li faig gaire cas. Tinc ganes de banyar-me i començo a caminar convençut que el meu vestuari és perfectament adequat.

Sant Martin està dividida entre una part francesa i una d'holandesa. Al carrer se sent parlar francès, anglès i les llengües pròpies del Carib. L'illa és plena de contrastos: cases de fusta, botigues de colors, turistes, embarcacions i una vegetació que per a mi encara resulta completament nova.

Pujo fins a les restes d'una antiga fortificació construïda durant els enfrontaments colonials entre francesos i anglesos. Des d'allà contemplo el port, el poble i les platges que s'estenen a l'altra banda de les cases. Faig unes quantes fotografies i continuo caminant.

Des de lluny veig una platja que sembla espectacular, però no trobo cap carrer que hi arribi. Les cases formen una barrera entre el poble i el mar. Després de donar unes quantes voltes, pregunto a una dona que està escombrant davant de casa seva.

La dona m'indica que, per arribar a la platja, he de passar per dins de casa seva.

Penso que no l'he entès bé.

Ella m'ho torna a indicar amb tota naturalitat. Entro a la petita casa de fusta, travesso una sala plena d'objectes i surto per un porxo situat a la part posterior.

Davant meu apareix el mar Carib.

La platja sembla treta d'una postal i no hi ha ningú. Les cases del barri tenen accés directe a la sorra, com si aquell tros de costa fos el seu pati del darrere. Deixo la roba al porxo, em quedo amb el banyador i entro a l'aigua.

La temperatura és perfecta. Em poso les ulleres i començo a nedar. Sota la superfície descobreixo peixos de colors, anemones i una morena que m'observa des de l'interior d'un forat, a poc més de dos metres de profunditat. També veig una nansa de pesca amb dos peixos a dins. És el primer bany del viatge i costa imaginar un lloc millor.

Quan surto de l'aigua, agafo la roba amb una mà i camino per la platja buscant una altra sortida. No vull tornar a molestar la dona passant novament per casa seva.

Aleshores veig una iguana en un petit jardí.

Entro uns metres per fotografiar-la. L'animal s'enfila a un arbre i desapareix entre les branques. M'ajupo per intentar localitzar-la quan apareix el propietari de la casa, un home més alt que jo, i em pregunta què hi faig.

Amb el meu francès improvisat intento explicar-li que només volia fotografiar una iguana. L'home somriu i em convida a entrar. Jo interpreto que em permet travessar la casa per sortir al carrer, així que accepto.

Un cop a dins, però, em pregunta si m'agraden els homes.

Em quedo uns segons sense saber què contestar. De sobte recordo la mirada del meu company quan m'ha vist sortir del vaixell amb aquell banyador tan ajustat.

Agraeixo la invitació i intento marxar amb naturalitat. Surto per un costat de la casa, però la porta que dona al carrer està tancada. No tinc més remei que tornar enrere.

Quan l'home em veu aparèixer novament, somriu convençut que he canviat d'opinió. Passo tan de pressa com puc pel seu costat, m'acomio i torno a la platja. Aquesta vegada decideixo que és molt més prudent sortir per casa de la dona que m'havia deixat passar al principi.

Platja del meu “amic”.

Quan arribo al veler i explico als companys què ha passat, es moren de riure.

—Ja t’ho havíem dit, que aquell banyador no era gaire adequat.

He de reconèixer que potser tenien raó.

Aquella tarda preparo la primera paella del viatge. No és la millor que he fet, però en Pere i en Gil queden contents. Cap dels dos no té gaire traça a la cuina i celebren que algú a bord en sàpiga una mica. Ens esperen moltes setmanes de navegació i, en una travessia tan llarga, menjar dignament ajuda a mantenir els ànims.

Després fem una migdiada, passegem pel poble i prenem una cervesa. Al vespre sopem amb un grup de navegants espanyols que també són al port.

Entre ells hi ha un matrimoni canari que fa un any que navega pel Carib i encara pensa quedar-s’hi un altre. Ella, però, ho té molt clar: quan arribi el moment de tornar, ho farà en avió. No està disposada a travessar novament l’Atlàntic en veler.

També coneixem el propietari d’un port de Mallorca. És un navegant amb més de cent cinquanta mil milles a l’esquena que acostuma a navegar tot sol en un catamarà de cinquanta peus. Escoltar-lo imposa respecte. Quan li expliquem que l’endemà iniciarem la travessia, ens adverteix que encara és massa aviat per emprendre la ruta cap a les Açores i que probablement trobarem molt mal temps.

Li diem que hem consultat les previsions meteorològiques.

Ell es limita a riure.

No és una rialla burlata, però deixa clar que, després de tantes milles navegades, confia més en la seva experiència que en qualsevol previsió. Finalment ens desitja molta sort. Les seves paraules queden flotant sobre la taula i, encara que no ho diem, tots tres ens les enduem al vaixell.

Completen el grup una parella que, tot i estar divorciada, continua compartint alguns dies de navegació. Ell té Alzheimer i parla amb una serenitat desconcertant del futur que l'espera. Explica que té el veler preparat per sortir sol cap al Pacífic quan senti que ja no pot continuar. Nosaltres intentem treure importància a les seves paraules amb alguna broma, però ell parla seriosament.

Durant el sopar s'encadenen les històries de temporals, avaries, accidents i situacions límit viscudes en alta mar. No semblen els temes més tranquil·litzadors per escoltar la nit abans de travessar l'Atlàntic, però de cadascuna d'aquelles experiències aprenem alguna cosa.

Malgrat tot, la vetllada és divertida i emotiva. Fa només dos dies que conec aquelles persones, però compartim la mateixa passió pel mar i això crea una complicitat difícil d'explicar.

Quan arriba el moment de separar-nos, ens acomiadem com ho fan els navegants:

—Bons vents.

L'endemà deixarem enrere Sant Martin i posarem rumb a les Açores. Davant nostre hi haurà més de dues mil tres-centes milles d'oceà i una previsió meteorològica que no convida precisament a l'optimisme.

Ara sí, la travessia està a punt de començar.

Deixem enrere la terra

Sant Martin 24 de març de 2017

Ha arribat el moment de salpar.

La nit anterior hem tornat a revisar les previsions meteorològiques. Una borrasca important avança des del nord-oest cap al sud-est. Nosaltres ens trobem aproximadament a la latitud 18 graus nord i hem

de pujar fins als 40 graus, on es troben les Açores, la nostra primera gran destinació.

Tenim unes dues mil tres-cents milles per davant.

Encara som al març, una època amb molta inestabilitat a l'Atlàntic Nord. Per evitar la zona més complicada, intentarem avançar en direcció nord-est sense pujar massa de latitud durant els primers dies. Sobre una carta, la ruta sembla clara. Un cop a la mar, però, serà el vent qui acabarà decidint bona part del nostre camí.

Abans de marxar ens acomiadem dels navegants que hem conegut al port. Només hem compartit un parell de dies, però la complicitat que sorgeix entre persones que estimen la mar és difícil d'explicar. Tots sabem què significa veure desaparèixer la costa i quedar-se sol davant d'un oceà.

Ens desitgem bons vents.

Posem el motor en marxa, desamarrem i avancem cap a la sortida de Marina Royale. Per abandonar el port hem d'esperar que aixequin un pont. Quan finalment ens permeten passar, naveguem entre embarcacions fondejades, algunes aparentment abandonades i d'altres mig enfonsades.

La sonda indica molt poca profunditat. Seguim pel centre del canal amb tota l'atenció posada en les xifres quan, de sobte, el veler deixa d'avançar.

Hem quedat encallats.

Encara no hem sortit del port i ja tenim el primer problema.

Posem màquina enrere i el vaixell comença a moure's lentament. Després d'uns instants de tensió aconseguim alliberar-lo. Busquem una zona amb més fondària, ens acostem lleugerament a estribord i continuem avançant amb prudència.

A poc a poc deixem enrere el canal, el port i les cases de Sant Martin. A babord veiem l'illa d'Anguila, allargada i baixa sobre l'horitzó. El vent supera els vint nusos i naveguem tan cenyits com podem per passar-la sense haver de fer cap bord.

El veler escora i comença a donar pantocs contra les onades. La navegació és incòmoda des de les primeres milles.

A babord veiem l'illa d'Anguila, baixa i allargada sobre l'horitzó. El seu nom prové precisament d'aquesta forma, semblant a la d'una anguila.

Mentre la deixem enrere recordo una de les curiositats més sorprenents d'aquesta part de l'Atlàntic. Les anguiles que viuen als rius europeus recorren milers de quilòmetres per tornar fins al mar dels Sargassos, on es reproduïxen i acaben morint. Les cries emprenen després el viatge contrari i arriben a Europa empeses pels corrents oceànics.

L'endemà comencem a veure grans extensions de sargassos surant al nostre voltant. Són aquestes algues, i no les anguiles, les que donen nom al mar dels Sargassos. Durant unes tres-centes milles ens acompanyaran formant taques daurades sobre la superfície de l'aigua.

Miro enrere. La terra es fa cada vegada més petita fins que desapareix.

Si tot va bé, trigarem uns vint dies a tornar-ne a veure.

La vida a bord

Ens organitzem en guàrdies de tres hores que cobreixen tot el dia i tota la nit. Durant les hores de llum coincidirem sovint els tres a coberta, però a la nit només quedarà despert qui estigui de guàrdia. Si hi de maniobrar o apareix qualsevol problema, avisarà immediatament els altres.

A bord, dormir no significa desentendre's del que passa. Sempre queda una part de tu pendent dels sorolls, del vent i dels moviments del vaixell. Amb el temps aprendrem a reconèixer si un cop és normal o si alguna cosa ha canviat.

La primera nit arriba i no triga a posar-nos a prova.

Estic sol de guàrdia i al meu voltant només hi ha fosc. No hi ha llums, terra ni cap punt de referència. Únicament el so constant de l'aigua contra el casc i el vent tensant les veles.

De sobte, l'alarma del radar comença a xiular.

És un so fort i inesperat. En Pere i en Gil pugen corrents a coberta.

—Què passa?

Mirem la pantalla. El radar indica que tenim terra a menys de dues milles.

No pot ser. Som en mar obert i sabem perfectament que no hi ha cap illa davant nostre. Revisem la posició i tornem a observar la pantalla. Aleshores ens adonem del que està passant: el radar està detectant uns núvols tan carregats d'aigua que els interpreta com si fossin terra.

No tenim gaire temps per pensar-hi.

En pocs minuts els núvols se situen damunt nostre. La nit es torna encara més negra i el vent comença a pujar amb una rapidesa sorprenent. Passem dels vint als quaranta nusos. La mar s'encabrita i l'escenari canvia completament.

Hem de reaccionar de pressa.

Reduïm vela i deixem el vaixell preparat per suportar les ratxes. Avancem fortament escorats mentre l'aigua escombra la coberta. Tot ha canviat en menys de mitja hora.

La primera vegada encara riem, excitats per l'adrenalina. Som tres bombers acostumats a treballar sota pressió i confiats en la nostra capacitat per reaccionar. Però això no és un servei d'emergència a Barcelona. Aquí som nosaltres, un veler de quaranta peus i un oceà immens que no sap que existim.

Les fortes investides duren aproximadament mitja hora. Després, tan ràpidament com ha començat, el vent afluixa i la mar recupera una certa normalitat.

Respirem.

Però aquella nit el fenomen es repeteix més d'una vegada. Cada grup de núvols pot amagar una nova pujada de vent i aprenem a vigilar el radar d'una altra manera.

Quan arriba el matí hem recorregut unes cent quaranta milles nàutiques. És una mitjana molt bona, encara que ens ha costat una nit gairebé sense descans.

Amb la primera llum comencem a veure grans extensions d'algues surant. Són sargassos.

Hem entrat al mar dels Sargassos, un indret envoltat d'històries de navegants, calmes interminables i vaixells que semblaven quedar-hi atrapats. Nosaltres no tenim cap problema de falta de vent. Al contrari: continua bufant per sobre dels vint nusos i els núvols carregats ens porten ratxes que arriben als quaranta.

Els companys em recomanen que em posi un pegat contra el mareig.

—Estic acostumat a navegar —els dic—. No em fa falta.

Ells insisteixen que una travessia oceànica no s'assembla gaire a navegar pel Mediterrani. El veler no deixa de moure's, dona pantocs forts i encara ens queden moltes milles per davant.

Finalment els faig cas i em poso el pegat.

Mentre contemplo les algues que passen al costat del casc, començo a entendre que hauré d'aprendre moltes coses. Portem poc més d'un dia navegant i Sant Martin ja sembla molt lluny.

Davant nostre només hi ha mar.

I això no ha fet més que començar.

Aprendre a viure a l'oceà

Del 26 al 30 de març de 2017

Els primers dies de navegació segueixen una pauta que aviat aprendrem a reconèixer. El cel s'enfosqueix, els núvols s'acosten, el vent puja i la mar sembla tornar-se boja. Una estona després, tot afluixa i recuperem una calma relativa fins que arriba la següent sotragada.

Al principi rebem aquells canvis amb excitació. Riem com criatures mentre correm a reduir vela i el vaixell accelera. Però, a mesura que les ratxes es fan més fortes i les maniobres es repeteixen, deixem de prendre'ns-ho com un joc.

Quan el vent s'acosta als quaranta nusos cal actuar amb rapidesa. Posem un altre ris a la vela major, preparem el tormentí i aproem el vaixell tant com podem. Sempre portem l'arnès de seguretat i ens mantenim lligats al veler. Si algú ha d'anar fins a proa, un altre tripulant el vigila des de la banyera. Durant les guàrdies nocturnes, qui està sol no surt de la zona protegida sense despertar abans els companys.

Enmig de l'Atlàntic, caure a l'aigua pot significar desaparèixer en qüestió de segons.

Portem un telèfon Iridium que funciona per satèl·lit. Les trucades són cares i les reservem per a una emergència, però l'aparell també ens permet enviar la nostra posició. Així, almenys, les famílies poden saber on som.

Aquell petit contacte amb terra dona tranquil·litat, encara que en realitat som conscients que, quan et trobes a mil milles de la costa, difícilment pot arribar ningú a ajudar-te amb rapidesa. La primera resposta davant de qualsevol problema depèn de nosaltres mateixos.

Els sorolls del vaixell

La matinada del 27 de març, un pantoc violent em desperta. El cop és tan fort que, durant un instant, penso que el veler es partirà en dos.

Salto del llit i pujo ràpidament a coberta per comprovar si els companys necessiten ajuda. Tot està controlat. El vaixell ha caigut amb força entre dues onades, però no hi ha cap avaria aparent.

Torno a la cabina i intento dormir fins que arribi el moment de la meua guàrdia.

A poc a poc comencem a conèixer els sorolls del veler. Cada cruixit, cada cop de mar i cada vibració té un significat. N'hi ha que acaben formant part de la rutina i d'altres que et fan obrir els ulls immediatament, fins i tot quan estàs profundament adormit.

El vent va rolant cap al sud-est i això ens permet navegar una mica més còmodes. Mantenim una mitjana pròxima als sis nusos, una velocitat molt bona per al nostre vaixell. Cada matí, a les nou, marquem la posició sobre la carta i calculem les milles recorregudes. Estem fent jornades d'unes cent quaranta milles.

La ruta avança segons el previst.

El pegat contra el mareig, en canvi, comença a molestar-me. Cada vegada que menjo noto un gust estrany a la boca. Trigo una mica a relacionar-lo amb el medicament, però finalment decideixo treure-me'l. Prefereixo provar sort sense aquella sensació desagradable.

Cuinar també forma part de l'adaptació. Amb el veler escorat i els pantocs constants, preparar qualsevol plat es converteix en una maniobra. Hem de mantenir tots els estris ben estibats, subjectar-nos mentre treballem i vigilar que una cassola no surti disparada.

Ens repartim les tasques. Els dos que ens defensem una mica millor als fogons ens alternem per preparar el menjar i el tercer s'encarrega de rentar els plats. En un espai tan reduït i durant tants dies, l'ordre no és una qüestió estètica. És imprescindible per conviure i treballar amb seguretat.

Petits enmig de l'Atlàntic

El 28 de març deixem enrere el mar dels Sargassos i entrem plenament a l'Atlàntic. Els alisis bufen de manera constant i aixequen llargues onades de quatre o cinc metres. Quan passen els núvols més carregats, el vent torna a enfilar-se amb força.

Allà al mig em sento molt poca cosa.

No hi ha terra, edificis ni muntanyes que permetin calcular les distàncies. Només veiem aigua fins a l'horitzó. El veler puja per la cara d'una onada, arriba al capdamunt i torna a baixar. Després en ve una altra. I una altra.

Em vaig acostumant al vaixell i tinc la sensació que ell també es va acostumant a mi. Els dies s'assemblen molt entre si, però cap no és exactament igual a l'anterior.

Encara arrossego el cansament del canvi horari i de la nova manera de viure. Durant les estones lliures observo les formes dels núvols,

intento identificar les estrelles quan el cel ho permet i contemplo els ocells que volen a tocar de les onades.

També apareixen els primers peixos voladors. Un d'ells cau a la coberta. L'agafo amb cura i el retorno al mar.

El que em sorprèn és no veure cap dofí. M'imaginava l'Atlàntic ple de vida, però durant aquells primers dies l'oceà sembla gairebé buit.

Per precaució, tampoc pesquem. A les aigües del Carib hi ha risc de ciguatera, una intoxicació provocada pel consum d'alguns peixos d'entorns coral·lins. Un dels companys l'ha patida i ens assegura que l'experiència és terrible. Decidim esperar fins que siguem més lluny.

La humitat dins del vaixell supera el noranta per cent. No podem treure'ns la roba d'aigua perquè fa fred, plou i les onades escombren constantment la coberta. Tot està humit: la roba, els llits, les parets i nosaltres mateixos.

Fa cinc dies que no em dutxo. Amb aquella mar és impossible banyar-se i l'aigua dolça s'ha de reservar per beure i cuinar.

El 29 de març distingeixo un mercant a unes quatre milles per estribord. És la primera presència humana que veig des que vam

deixar Sant Martin. Sembla navegar també en direcció a les Açores. Durant una estona observo la seva silueta fins que torna a desaparèixer a l'horitzó.

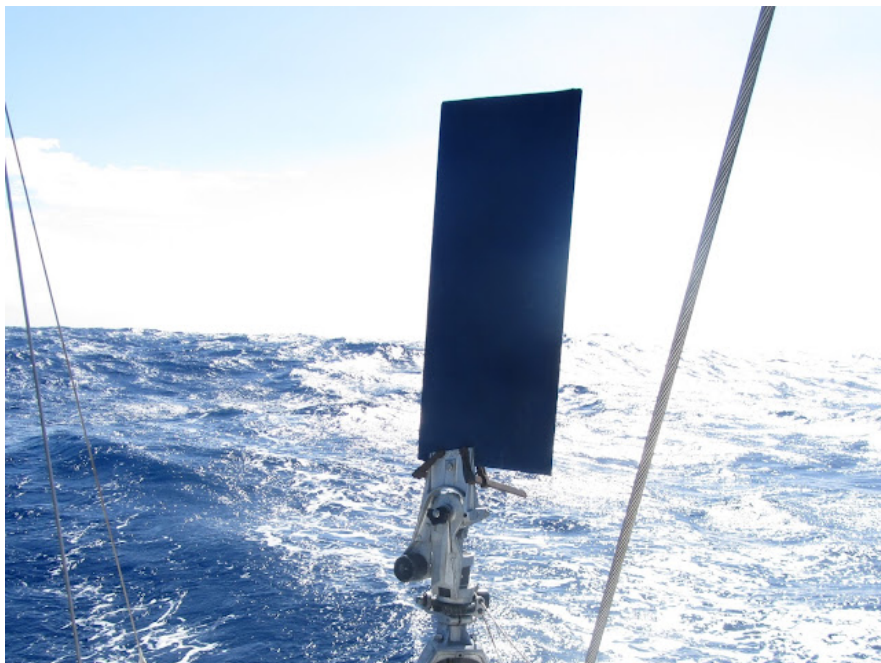
Una nit interminable

L'endemà passem la pitjor tempesta que hem trobat fins aleshores.

Per moments sembla impossible que el veler pugui resistir tantes envestides. La proa s'enfonsa dins de l'aigua, el vaixell embarca una onada sencera i després torna a aixecar-se. Ho fa una vegada i una altra, incansablement.

Quan la mar ens arriba per la popa, el pilot de vent té dificultats per mantenir el rumb. De vegades una onada fa caure el vaixell cap a una banda. Abans que arribi la següent, el veler es redreça i continua navegant.

El nostre pilot de vent treballa dia i nit sense queixar-se. Ha acabat convertint-se en un tripulant més i fins i tot li hem posat nom: Patutes.

Durant una travessia tan llarga hi ha molt temps per pensar. La falta de son i el cansament poden fer que la ment jugui males passades. De vegades tens la sensació d'estar somiant despert.

Passem moltes estones en silenci, però no és un silenci incòmode. Cadascú queda absorbit pels seus pensaments, pel moviment de les onades o per l'horitzó. Quan puc, aprofito per llegir, ben encaixat en algun racó per evitar sortir disparat amb el següent pantoc.

A poc a poc anem trobant el nostre lloc dins del vaixell i dins de la travessia.

Encara no ho sabem, però l'endemà patirem l'avaria més perillosa del viatge.

Un obenc trencat al mig de l'Atlàntic

31 de març de 2017

Després de diversos dies menjant poc i sense gaire gana, preparo un arròs amb bacallà. Cuinar amb aquell moviment continua sent complicat, però ja he après a col·locar-me de manera que pugui treballar sense caure i a mantenir tots els ingredients ben subjectats.

El resultat és prou bo. Ens mengem tres plats cadascun.

Després de tants dies de vent fort, sembla que el temps ens concedeix una treva. Decidim aprofitar-la per treure un ris de la vela major i recuperar una mica més de superfície de vela. El nostre veler no té tota la maniobra reenviada a la banyera, de manera que hem d'anar fins al pal.

Un dels companys m'acompanya. Em col·loco al costat de la major i començo a tensar-la per alliberar el ris.

Aleshores sentim un soroll sec.

Un dels obencs acaba de partir-se.

El pal fa un moviment brusc i, durant un instant, penso que caurà a l'aigua. Els obencs són els cables d'acer que subjecten el pal lateralment. Si un d'ells es trenca, tota l'estructura queda desequilibrada i la pressió es trasllada a la resta de l'eixàrcia. Si falla un segon cable, podem perdre el pal complet.

Som a unes mil milles de terra.

No hi ha cap port pròxim on refugiar-nos ni ningú que pugui venir a reparar l'avaria. Si volem continuar navegant, haurem de solucionar-la nosaltres mateixos amb el material que portem a bord.

El company que és amb mi queda immòbil durant uns instants. Sembla que s'hagi bloquejat, però de seguida m'adono que està pensant. Baixa ràpidament a la cabina i al cap de poc reapareix amb un cable a les mans.

És un obenc de recanvi procedent d'un altre veler. És més petit que el nostre i no sabem si ens servirà, però és l'única peça que tenim.

Em poso l'arnès i em preparo per pujar al pal.

El vaixell continua movent-se amb les onades. Des de coberta, el balanceig ja és considerable; a mesura que guanyo altura, cada moviment es multiplica. El pal descriu arcs amplis sobre el mar i he d'aferrar-m'hi mentre intento continuar pujant.

Durant els primers metres penso que puc caure amb el pal i tot. Després em concentro en la feina i deixo de pensar en el que hi ha sota meu. Només existeixen el cable trencat, les eines i el següent moviment que he de fer.

Retiro el tros d'obenc que ha quedat subjectat i col·loco el recanvi. Encaixa, però és aproximadament mig metre més curt del que necessitem.

No podem deixar-lo així.

Amb diversos grillons aconseguim completar la distància que falta i fer que el cable comenci a treballar. No és una reparació definitiva, però torna a donar suport al pal. Per reforçar-la, instal·lem també uns caps que funcionaran com a obencs provisionals.

Quan baixo a coberta, observem el conjunt amb una barreja d'alleujament i preocupació.

La reparació sembla aguantar.

El problema és que no sabem durant quant de temps.

Tampoc sabem per què s'ha trencat el cable. Pot ser una peça fatigada després de molts anys de navegació, però inevitablement ens fem una altra pregunta: si un obenc ha fallat, en quin estat es troben els altres?

A partir d'aquell moment, cada augment del vent i cada moviment del pal ens recordaran que continuem navegant amb l'eixàrcia malmesa.

Una reparació que ha d'arribar fins a les Açores

L'endemà el sol apareix tímidament després de molts dies de núvols, pluja i mala mar. Aprofitem per estendre la roba humida. Jo em

despullo, m'ensabono a coberta i em tiro per sobre uns quants cubells d'aigua de mar. No és precisament una dutxa calenta, però després de tants dies em deixa com nou.

Encara ens falten unes mil tres-centes setanta milles per arribar a les Açores.

Revisem l'obenc provisional una vegada i una altra. De moment es manté ferm i sembla que podrà portar-nos fins a port. No podem relaxar-nos, però tampoc tenim cap altra alternativa. Hem de continuar navegant i evitar, tant com sigui possible, sotmetre el pal a esforços excessius.

Calculem també el combustible disponible. No tenim prou gasoil per arribar a les Açores navegant només amb el motor, de manera que depenem del vent. El motor ens pot ajudar en algun moment concret, però no ens traurà de l'Atlàntic.

Malgrat tot, la vida a bord continua.

Preparo un estofat de pollastre amb patates. El pa fresc ja s'ha acabat i també comencen a desaparèixer els aliments més delicats. Encara ens queden taronges, kiwis i pomes. Els plàtans, com era previsible, van ser els primers a madurar i ja fa dies que ens els vam menjar.

Fem càlculs constantment. Si mantenim la velocitat i no apareix cap altre problema, podríem arribar a les Açores entre els dies 12 i 14 d'abril.

Però en una travessia oceànica els càlculs només serveixen fins que el vent decideix canviar-los.

Aquella nit torno a estirar-me a la meva petita cabina. Intento dormir mentre sento els cruixits del vaixell i el soroll de l'aigua contra el casc.

Entre tots aquells sons, ara n'hi ha un que busco inconscientment: qualsevol espetec que pugui indicar que un altre cable acaba de trencar-se.

Una cursa contra la borrasca

De l'1 al 8 d'abril de 2017

L'endemà del trencament de l'obenc, el sol apareix tímidament entre els núvols. Estenem la roba perquè s'assequi i aprofito per donar-me una dutxa improvisada amb sabó i uns quants cubells d'aigua de mar.

Encara ens falten mil tres-centes setanta milles per arribar a les Açores.

La reparació provisional sembla aguantar, però no deixem de vigilar-la. Tampoc tenim prou gasoil per cobrir tota la distància amb el motor. La nostra arribada continua depenent del vent i de la resistència del vaixell.

El menjar fresc comença a acabar-se. Encara ens queden algunes taronges, kiwis i pomes, però els plàtans, com era previsible, han estat

els primers a fer-se malbé. Preparo un estofat de pollastre amb patates, probablement un dels últims àpats amb carn fresca de la travessia.

Fem càlculs constantment. Si mantenim el ritme i no apareix cap altre problema, confiem arribar a les Açores entre els dies 12 i 14 d'abril.

En un veler, però, les dates són només una previsió.

Muntanyes d'aigua

Sembla que hem aconseguit escapar de la gran borrasca situada més al nord. El vent afluixa, però les onades que ha generat continuen avançant per l'oceà. Des del vaixell les veiem arribar com autèntiques muntanyes d'aigua.

Tot a l'Atlàntic sembla exagerat: el vent, els núvols, la pluja, les tempestes i fins i tot les calmes. És un entorn dur, canviant i alhora meravellós.

Ara ens preocupa precisament el contrari que durant els primers dies. Si el vent desapareix del tot, podem quedar-nos pràcticament aturats. Per aprofitar fins a l'últim nus, muntem el Code Zero, una vela gran i lleugera pensada per navegar amb poc vent.

El veler recupera velocitat. Quan arriba la nit, però, preferim desmuntar-la. Amb la visibilitat reduïda i una previsió tan inestable, no volem que un augment sobtat del vent ens obligui a maniobrar a les fosques.

El 3 d'abril superem una barrera psicològica: ja ens queden menys de mil milles per arribar.

Continua sent una distància enorme, però veure tres xifres en lloc de quatre canvia la manera de percebre-la. Ja no mirem només les milles recorregudes. Comencem a comptar les que falten.

L'alegria dura poc.

El vent torna a pujar ràpidament i el Code Zero comença a portar-nos al límit. El veler escora tant que la regala arriba a tocar l'aigua. Hem de baixar la vela corrents i substituir-la pel tormentí.

Són uns minuts espectaculars, encara que ningú pensa a buscar la càmera. Prou feina tenim per mantenir-nos drets, controlar la vela i completar la maniobra amb seguretat. El vent arriba als trenta-set nusos.

Definitivament, no hi haurà encalmada.

A unes tres milles per estribord veiem un veler de grans dimensions. Intentem contactar-hi per ràdio, però no obtenim resposta. Potser porten l'emissora apagada, no ens entenen o simplement no volen contestar. Després de tants dies sense veure ningú, resulta estrany tenir una altra embarcació tan a prop i no poder-hi parlar.

A poc a poc, torna a desaparèixer a l'horitzó.

Les nits de guàrdia

Les guàrdies nocturnes poden passar molt de pressa o fer-se eternes. Depèn del vent, del cansament i de l'activitat a bord.

Quan tot està tranquil, observo les estrelles i escolto el mar mentre els companys descansen. De tant en tant reviso el rumb, les veles, el radar i l'horitzó. Després arribarà el relleu i seré jo qui intentarà dormir unes hores.

El 4 d'abril tornem a començar el dia amb pluja. El vent passa dels quinze als quaranta-un nusos. Un company que ens envia les previsions des de Barcelona ens alerta que una altra borrasca forta arribarà en menys d'una setmana.

Al ritme que portem, potser no tindrem prou temps per arribar a les Açores abans que ens atrapi.

Intentem avançar tan de pressa com ens permeten el vaixell i l'obenc reparat. Quan el cel s'aclareix una mica, aprofito per dutxar-me novament amb uns quants cubells d'aigua. L'aigua és freda, i cada dia ho serà més. A mesura que guanyem latitud, les temperatures baixen, sobretot durant la nit.

La humitat dins del vaixell continua per sobre del noranta per cent. El cansament acumulat ja es nota i he perdut quatre o cinc quilos. El cos comença a adaptar-se a la rutina, però encara arrossega l'esforç dels primers dies.

Per fi arriben els dofins

El 5 d'abril, a les set del matí, estic sol de guàrdia quan apareix un grup de dofins.

Feia dies que els esperava.

Primer salten al costat del veler i cauen de panxa sobre l'aigua, com si volguessin cridar-me l'atenció. Després s'acosten a la proa i naveguen

amb nosaltres, creuant d'una banda a l'altra a pocs centímetres del casc.

Durant aproximadament mitja hora em fan companyia.

Després de tants dies de mar buit, la seva presència em produeix una alegria difícil d'explicar. Els gravo una estona, intento seguir-los amb la mirada i gaudeixo de cada salt fins que s'allunyen i desapareixen.

El vent torna a augmentar, amb ratxes pròximes als quaranta nusos. La reparació de l'obenc continua resistint, però la força de les ràfegues ens preocupa. Si un dels cables originals s'ha trencat, no podem saber amb certesa com es troba la resta de l'eixàrcia.

Tenim una borrasca al darrere i una avaria provisional sostenint el pal.

L'única opció és continuar.

Cap a les Açores

Ens proposem recórrer cent cinquanta milles diàries per intentar arribar abans del dia 10. Calculem amb precisió el gasoil que ens queda i decidim reservar-lo per als trams en què el vent ens vingui massa de proa. No podem malgastar-ne ni una gota.

El 6 d'abril, a les nou del matí, només ens falten cinc-centes deu milles.

L'endemà la distància s'ha reduït fins a les dues-centes setanta-cinc. Els dofins ens visiten diverses vegades al dia. Alguns grups naveguen tranquil·lament al nostre costat; d'altres salten i fan cabrioles, i alguns només s'acosten uns instants abans de marxar.

Amb nosaltres també viatjava en Patutes, el pilot de vent. El patró l'havia batejat així, tot i que mai no vaig saber d'on havia sortit aquell nom. Amb el pas dels dies va deixar de ser una simple peça del vaixell per convertir-se gairebé en un tripulant més. Incansable i silenciós,

mantenia el rumb aprofitant la força del vent mentre nosaltres descansàvem, fèiem alguna reparació o intentàvem cuinar.

Cuinar amb aquella mar era tota una aventura, però jo procurava que no ens faltés un plat calent. Preparava bacallà amb arròs o amb patates, i tota mena de guisats als quals afegia carn i verdura fresca mentre encara en teníem. A mesura que passaven els dies i les provisions fresques s'acabaven, ens adaptàvem al que quedava: truites, llegums, tonyina, arròs i patates. Eren plats senzills, però al mig de l'Atlàntic un bon àpat calent reconfortava molt més que a terra.

Amb les Açores cada vegada més a prop, comencem a parlar de la cervesa que prendrem al Peter Café Sport d'Horta, el bar mític on es troben els navegants que travessen l'Atlàntic. Imaginar-nos asseguts en una taula, amb terra ferma sota els peus, ens ajuda a suportar les últimes milles.

El 8 d'abril el temps torna a empitjorar. Només ens en falten cent seixanta.

Les onades sacsegen el veler, però els dofins continuen jugant davant de la proa com si la mala mar no existís. Nosaltres, en canvi, no deixem de mirar l'horitzó.

La terra ha de ser molt a prop.

Durant la guàrdia de quatre a set de la matinada distingeixo finalment una forma fosca entre els núvols.

Torno a mirar per assegurar-me'n.

Després de setze dies de navegació, soc el primer a veure l'illa de Faial.

Terra a la vista

Faial 8 d'abril de 2017

Tinc la guàrdia de quatre a set del matí quan veig una forma fosca a l'horitzó.

Al principi no n'estic segur. Després de tants dies envoltat d'aigua i núvols, la vista pot enganyar-te. Observo aquell punt durant uns instants fins que la silueta es fa més definida.

És terra.

Aviso els companys. Després de setze dies de navegació ininterrompuda, albirem finalment l'illa de Faial.

L'emoció és difícil d'explicar. Durant més de dues setmanes hem conviscut amb el vent, les onades, la pluja, la humitat i el moviment constant del vaixell. Hem navegat sense veure res més que algun mercant llunyà, un altre veler i els dofins que ens han acompanyat durant els últims dies.

Ara tenim una illa davant nostre.

Encara no hi hem arribat. El temps continua empitjorant i el vent ens ve completament de proa. Naveguem molt cenyits i utilitzem el motor per ajudar-nos a completar les últimes milles. Faial sembla a tocar, però avancem lentament i cada milla costa molt més que les anteriors.

A estribord apareix un altre veler que també es dirigeix cap a Horta. Nosaltres li portem una mica d'avantatge i, empesos per les ganes d'arribar i per divertir-nos després de tants dies de tensió, iniciem una mena de cursa improvisada.

No dura gaire.

L'altra embarcació és molt més gran i ràpida que la nostra. Ens avança sense dificultat i continua cap al port. Nosaltres mantenim el rumb, convençuts que la nostra victòria serà simplement arribar.

Finalment entrem per la bocana.

Som a Horta.

Hem recorregut unes dues mil tres-centes milles des de Sant Martin i hem completat la travessia del Carib fins a les Açores. Durant uns

instants costa assimilar-ho. Hem passat tempestes, hem suportat onades de quatre i cinc metres i hem reparat un obenc a mil milles de qualsevol costa.

El veler i nosaltres hem arribat sencers.

Els petits plaers

Un cop amarrats podem fer coses tan quotidianes com trucar a la família, dutxar-nos amb aigua calenta i rentar la roba en una bugaderia.

Després de setze dies a l'oceà, aquests gestos semblen autèntics luxes.

Tornar a caminar per terra també resulta estrany. El cos s'ha acostumat tant al moviment que, durant les primeres passes, sembla que el moll encara es balancegi sota els peus.

La visita obligada és el Peter Café Sport, la taverna mítica d'Horta on es troben navegants arribats de tot el món. A dins coincideixen tripulacions de grans velers, navegants solitaris que han creuat l'oceà en embarcacions petites, gent del poble i turistes que s'acosten per escoltar les seves històries.

Demanam les cerveses que havíem imaginat durant les últimes milles.

Ara ja no són una promesa. Les tenim davant nostre.

Parlem amb altres navegants i compartim experiències de la travessia. Cadascú ha seguit una ruta diferent i ha afrontat els seus propis problemes, però tots reconeixem el mateix cansament i la mateixa satisfacció en els altres.

Assegut al Peter Café Sport, amb una cervesa a la mà i el vaixell segur al port, em sento profundament feliç.

La pintada al port

A Horta existeix una tradició que han seguit generacions de navegants: deixar una pintura al port com a record del seu pas per l'illa.

Els murs i el terra de la marina estan coberts per milers de dibuixos. Hi ha noms de vaixells, banderes, dates, rutes i missatges arribats de tots els racons del món. Algunes pintades són recents; d'altres fa anys que resisteixen el sol, la pluja i l'aire salat.

Tothom respecta l'espai dels altres. Cada dibuix representa una travessia i darrere de cada travessia hi ha una història.

Nosaltres també deixem la nostra empremta.

Busco un espai lliure i faig la meva pintada al port. És una manera senzilla d’immortalitzar les dues mil tres-centes milles que acabem de recórrer. Potser algun dia tornaré a Horta i la buscaré entre totes les altres.

Històries de navegants

Durant l'estada coneixem Eugenio Madruga, un navegant solitari que ha fet dues voltes al món passant pel cap d'Hornos. Sopem al seu restaurant i tastem un arròs amb pop típic de la zona.

Després de sopar compartim una llarga vetllada amb ell. Ens explica anècdotes de les seves navegacions i ens dona consells nascuts de molts anys d'experiència. Parla amb la naturalitat de qui ha viscut situacions que nosaltres només podem imaginar.

L'escoltem amb atenció. Després del que acabem de passar, entenem millor el valor de cadascuna de les seves paraules.

Ens quedem tres dies a Faial. Diem que són dies de descans, però després de més de dues setmanes sense poder caminar gaire, acabo amb cruiximents només de recórrer el poble i els voltants.

Gaudim de la gent, del paisatge i de la gastronomia. Als matins em dutxo amb aigua calenta i esmorzo un cafè amb llet i un croissant assegut en una terrassa. Abans del viatge m'hauria semblat una cosa completament normal. Ara em sembla extraordinària.

També revisem el vaixell. Substituïm correctament l'obenc trencat, canviem algunes politges malmeses i reposem gasoil. El veler necessita recuperar-se tant com nosaltres.

Haver arribat a Faial és una fita important, però el viatge encara no s'ha acabat. Hem navegat dues mil tres-centes milles i encara ens en queden més de dues mil per arribar a casa.

El 12 d'abril, a les set del matí, tornem a deixar anar les amarres.

Faial queda lentament enrere.

Posem rumb cap a l'illa de São Miguel.

São Miguel

El 12 d'abril, a les set del matí, deixem enrere l'illa de Faial. Passem davant de Madalena i, al fons, s'alça el Pico, la muntanya més alta de Portugal, amb el cim mig amagat entre els núvols.

Posem rumb a São Miguel, la més gran de les nou illes que formen l'arxipèlag de les Açores. Són terres d'un verd intens, afavorides per un clima humit i una terra fèrtil. La ramaderia, la pesca i el turisme són algunes de les seves principals activitats, i tot plegat transmet una sensació de prosperitat i tranquil·litat.

El vent ens entra fort per la popa. La navegació resulta una mica incòmoda, però avancem de pressa, per sobre dels set nusos. Durant el trajecte ens acompanya un grup de dofins. Som en una zona on és habitual veure balenes i no deixem d'observar l'horitzó, esperant descobrir-ne alguna, però aquesta vegada no tenim sort.

La jornada transcorre ràpidament. Quan cau la nit ja distingim les llums de Ponta Delgada i, a les set del matí de l'endemà, exactament vint-i-quatre hores després d'haver sortit de Faial, amarrem al port.

São Miguel és molt diferent d'Horta. Ponta Delgada és una ciutat més gran i cosmopolita, amb un port comercial i pesquer força actiu, però conserva l'encant propi de les Açores. Els edificis d'aire colonial, els carrers nets i la pedra blanca i negra de moltes façanes li donen una personalitat especial.

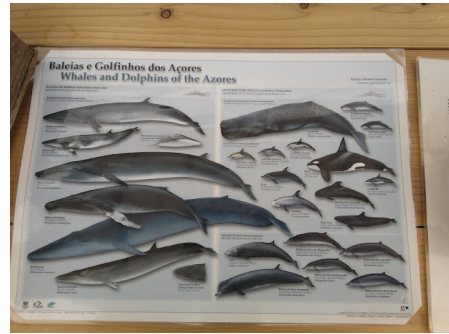
Al port hi ha molts menys velers que a Horta. També hi trobem alguna pintura deixada per tripulacions de pas, però són molt més discretes. Res comparable amb aquell immens mosaic de colors i records que havíem deixat enrere.

Una de les coses que més em sorprèn és que encara es pot fumar en alguns bars i restaurants. Jo no soc fumador i, en principi, no em fa gaire gràcia, però disposen d'un sistema de ventilació tan eficaç que gairebé no es nota el fum de la taula del costat.

Entrem en un restaurant i demanem el menú del dia: sopa de peix, peix amb salsa, una cervesa i cafè. Tot plegat per sis euros i mig. A mi em sembla que no està gens malament, encara que els companys hi troben alguna pega, sobretot pel temps que triguen a servir-nos. Potser després de tants dies navegant ens hem acostumat a viure sense horaris, però no a esperar quan tenim gana.

Passem el dia recurrent Ponta Delgada. Tot es veu net, ordenat i cuidat. L'estada, però, serà curta. L'endemà tornarem a deixar terra ferma. Aquesta vegada ja no navegarem cap a una altra illa: posarem rumb a Portimão, a la costa portuguesa.

Davant nostre s'obre novament l'Atlàntic. Encara ens queden més de dues mil milles per arribar a casa.

De São Miguel a Portimão

El 14 d'abril deixem São Miguel i posem rumb cap a l'est, en direcció a Portimão, ja a la costa continental de Portugal. Comença la quarta etapa de la travessia.

Encara no ens hem allunyat gaire de l'illa quan veiem acostar-se tres embarcacions semirígides. En cadascuna hi viatgen una vintena de persones, totes amb armilles salvavides taronges. Vistes des de la distància semblen ninots col·locats en fila.

Ens avancen per babord i els saludo. Només em correspon el patró d'una de les embarcacions; la resta continua mirant endavant, com si nosaltres no existíssim. Són barques que porten turistes a observar balenes. Passen una vegada i una altra a prop nostre i pensem que potser n'hi ha alguna pels voltants. Ens hi fixem amb atenció, però no en veiem cap. Han pagat per trobar-les, però al mar mai no hi ha garanties.

Els dofins, en canvi, sí que venen a saludar-nos.

Quan ens allunyem de la zona protegida i deixem enrere el risc de ciguatera, torno a llançar una línia per pescar. Al cap d'una hora noto que alguna cosa ha picat. És una tonyina. En preparo una part a la planxa per sopar i reservo la resta per cuinar-la de diferents maneres: amb ceba, amb patates i a la vinagreta. Tenim menjar per a uns quants dies.

L'endemà recuperem la rutina de la navegació oceànica, però el temps continua sent dolent. M'entretinc observant unes aus petites que volen arran de les ones, jugant amb el vent i fregant l'aigua amb la punta de les ales. Les he vist a més de mil milles de terra i em meravella pensar que poden passar gran part de la seva vida al mar, com si no necessitessin cap lloc on aturar-se.

Continuem trobant grups de dofins. Els que veig aquí són llistats, més petits que els dofins mulars que acostumem a trobar al Mediterrani. El seu comportament, però, em sembla molt semblant. Per la meua experiència, depèn més del caràcter de cada grup o família que no pas de l'espècie.

El fred i el mal temps no ens abandonen. Encara veig caravel·les portugueses surant entre les ones. Jo també vaig canviant d'aspecte: he

perdut una mica de pes i, sense afaitar, brut i amb la roba marcada per tants dies de navegació, cada vegada tinc més pinta d'indigent.

Una nit em desperto sobresaltat després d'un malson que soc incapaç de recordar. Potser és conseqüència del moviment constant del vaixell, que no desapareix ni tan sols mentre dormim.

Però el 17 d'abril, finalment, surt el sol.

El vent s'atura completament i el mar queda pla, irreconeixible després de tots aquells dies de fred i onades. Recollim les veles i aprofito aquella calma inesperada per llançar-me a l'aigua.

Sota meu hi ha més de quatre mil metres de profunditat. L'Atlàntic és immens, d'un blau intens, i durant uns instants nedo envoltat només d'aigua i silenci.

Veig una caravel·la portuguesa i l'agafo per fotografiar-la abans de tornar-la al mar. Més endavant descobriré que pot ser perillosa i que el seu contacte provoca una picada molt dolorosa. Massa tard per a precaucions. No sé si és qüestió de sort o si ni els insectes ni les altres criatures em troben gaire atractiu, però no em passa res.

Aprofito el bany per ensabonar-me i rentar-me a consciència. Després de tants dies de sal, suor i humitat, torno a pujar al vaixell com nou.

Aquella mateixa tarda, un petit ocell comença a rondar el veler. Dona voltes al pal, se'n va i torna, com si dubtés si apropiarse. Quan es fa

fosc descansa una estona damunt la botavara i, finalment, entra a la cabina per passar la nit amb nosaltres. Enmig de l'Atlàntic, aquella visita inesperada ens sembla extraordinària.

Al matí es desperta i se'n va volant com si res.

A la tarda, però, el temps torna a canviar. El mar comença a embravir-se i el vent arriba als quaranta nusos. El temporal anunciat ja és aquí. Quan cau la nit, el nostre petit amic reapareix i torna a refugiar-se amb nosaltres. Potser ell ha sabut abans que nosaltres fins a quin punt empitjorarà el temps.

La nit del 18 al 19 d'abril és molt dura. El vent ens arriba de proa, el trànsit marítim augmenta i, a la distància, ja distingim les llums de Portimão. Sembla que tenim el port a tocar, però les últimes milles es fan eternes.

Estem mullats, cansats i gairebé no hem dormit. Per primera vegada des que vaig embarcar, em marejo. Unes gavines ens acompanyen enganxades al veler durant tota la nit. No sé si esperen que els mostrem el camí o si són elles les que ens guien perquè no ens perdem.

Finalment, arribem a Portimão de matinada. A l'entrada ens rep una llegenda que el presenta com l'últim port portuguès segur abans d'arribar al Mediterrani.

Encara no sabem fins a quin punt necessitarem aquell refugi.

Portimão, refugi del temporal

Portimão és una ciutat turística de l'Algarve, amb llargues platges de sorra i una gran afició pels esports de vela, el surf i el windsurf. La Marina de Portimão, situada davant de la ciutat, és àmplia i ben protegida. Arribats com hem arribat, després d'una nit duríssima, ens sembla un refugi perfecte.

El temporal descarrega tota la seva força mentre nosaltres ja som amarrats. Fins i tot dins del port, el vent supera els cinquanta nusos. Ens expliquen que les embarcacions que no han pogut arribar a un lloc segur estan tenint problemes seriosos. A l'estret de Gibraltar la situació encara és pitjor i les previsions no conviden a continuar.

No tenim cap altra opció: haurem d'esperar, com a mínim, tres dies.

Des del vaixell veiem els bombers de Portimão treballant davant del port. Una bastida amenaça de caure empesa per les fortes ratxes i han d'intervenir per assegurar-la. Observo la maniobra amb especial interès. Encara que estigui de vacances i a milers de quilòmetres de Barcelona, continuo mirant qualsevol actuació amb ulls de bomber.

Decidim aprofitar l'espera per descansar, conèixer la ciutat i tornar a menjar bé. Ja hem arribat a la península i tenim la sensació que, una vegada travessem l'estret, la part més difícil del viatge haurà quedat enrere. O això esperem.

L'endemà, després d'una dutxa i un bon esmorzar, sortim a passejar. El vent continua bufant amb molta força. Aquells dies s'havia de celebrar el Campionat del Món de Fórmula 1 de llanxes ràpides, però les proves han quedat ajornades. Amb aquell temporal seria impossible competir i els participants hauran d'esperar, almenys, un parell de dies.

Anem tots tres a fer el vermut, comprem algunes coses que necessitem i dinem en un restaurant típic. Després, els meus companys decideixen tornar al vaixell per descansar. Jo, en canvi, aprofito per visitar els bombers de Portimão.

Em reben amb molta amabilitat i m'ensenyen el parc, les instal·lacions i els equips de salvament i rescat aquàtic. Malgrat les diferències entre ciutats i cossos, de seguida apareix aquella complicitat pròpia de l'ofici. No calen gaires explicacions per entendre'ns.

Al vespre torno al veler. Sopem a bord i ens fiquem al llit aviat.
Necessitem recuperar forces per al que encara ens queda.

L'últim dia recorro la part antiga de Portimão i m'allunyo dels carrers més turístics. Descobreixo una altra cara de la ciutat: barris degradats, amb molta pobresa, que em recorden algunes zones de la Barcelona de cinquanta anys enrere, com Can Tunis o la Mina. El contrast amb la

resta de Portimão, i encara més amb la imatge cuidada i pròspera de les Açores, és enorme.

Després vaig a un centre comercial per comprar una targeta de memòria per a la càmera. He fet tantes fotografies durant el viatge que ja no hi cap res més.

També m'acosto a la zona on s'havia de celebrar el campionat de llanxes. Els equips continuen refugiats dins les carpes, protegint-se com poden d'un vent que encara supera els quaranta nusos.

Aquella nit fem un sopar de comiat de Portugal. Si la previsió millora, l'endemà intentarem arribar fins a l'estret de Gibraltar. Les condicions encara són molt justes i sabem que potser haurem de tornar a aturar-nos abans.

La destinació més probable és Barbate.

L'endemà serà 23 d'abril, Sant Jordi. I nosaltres tornarem a fer-nos a la mar.

Sant Jordi al mar

El 23 d'abril, diada de Sant Jordi, tornem a fer-nos a la mar.

Quan sortim de Portimão ens sorprèn veure com n'és de gran l'entrada del port. Durant la nostra arribada, envoltats de foscor, vent i onades, ens havia semblat molt més petita. El temporal ho havia empetitit tot, tret de la por i el cansament.

Posem rumb cap a l'estret de Gibraltar. El vent ha afluixat considerablement, però continua arribant-nos de proa i hem d'avançar amb l'ajuda del motor.

És Sant Jordi i, encara que siguem enmig del mar, cal celebrar-ho d'alguna manera. Preparo una paella per dinar. Cuinar mentre el vaixell es mou sempre té la seva dificultat, però aconseguim seure i gaudir d'aquell àpat com si fóssim a casa.

Després de dinar, el vent comença a reforçar-se. Continua venint de proa i cada milla ens costa més del que havíem previst. L'estret encara queda lluny i forçar el vaixell no tindria cap sentit. Finalment decidim desviar-nos i buscar refugi a Barbate.

Hi entrem l'endemà al matí.

Barbate, a la província de Cadis, és una població marcadament marinera. Durant molts anys es va anomenar Barbate de Franco, i alguns habitants ens expliquen històries sobre la relació del dictador amb el poble i ens assenyalen una casa on, segons diuen, havia residit.

Al port hi ha una activitat constant. Petites embarcacions de pesca entren i surten mentre els pescadors descarreguen, preparen aparells o treballen a les cobertes. Aquí la tonyina és la gran protagonista. Davant de la costa també es distingeixen grans instal·lacions relacionades amb la seva captura i cria.

Com no podria ser d'una altra manera, anem a dinar peix: pescaíto frito, calamars i chocos, acompanyats d'una ampolla de vi. Després de tants dies menjant a bord, tot ens sembla fabulós.

Ara només pensem en la previsió meteorològica. Som molt a prop de l'estret, però sabem que és un pas delicat, especialment quan el vent bufa en contra.

Al port coneixem un matrimoni francès que fa quatre dies que espera el moment adequat per travessar-lo. Són més prudents que nosaltres i han decidit quedar-s'hi dos dies més, fins que el vent rodi i comenci a bufar de popa. Les condicions seran molt millors, ens asseguren.

Potser tenen raó.

Però nosaltres ja fa massa dies que naveguem i no volem continuar esperant. L'endemà ens llevarem a les sis del matí i intentarem travessar l'estret.

A una banda quedarà Europa; a l'altra, l'Àfrica. I davant nostre, finalment, el Mediterrani.

Entre dos continents

El 25 d'abril ens llevem a les sis del matí. Esmorzem, preparem el vaixell i, a les set, deixem el port de Barbate. Gairebé al mateix temps surten també les embarcacions de pesca. Durant uns minuts naveguem envoltats de barques que emprenen la seva jornada mentre nosaltres posem rumb cap a l'estret.

Pel camí escoltem per l'emissora dos avisos relacionats amb pasteres d'immigrants que han intentat aprofitar la millora del temps per creuar des de la costa africana. Algunes es troben a la deriva. No sabem si els han enganyat, si l'embarcació s'ha avariat o si simplement no estava preparada per afrontar la travessia. L'estret, que per a nosaltres representa la porta d'entrada al Mediterrani i el camí de tornada a casa, per a altres persones és una frontera que es juguen la vida intentant travessar.

Finalment distingim punta Tarifa.

A una banda queda la costa africana; a l'altra, la península Ibèrica. Entre totes dues, només unes vuit milles en el punt més estret. Després de tants dies navegant per l'Atlàntic, veure aquell pas ens produeix una emoció difícil d'explicar.

Estem a punt d'entrar al Mediterrani, el nostre Mare Nostrum.

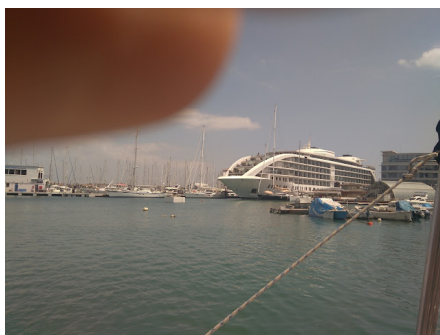
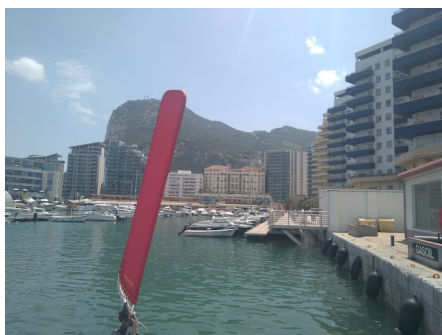
Ho celebrem amb un brindis. En Pere i en Gil encenen un puro i durant una estona gaudim del moment, conscients que acabem de superar una de les etapes més importants del viatge. Encara ens queden moltes milles fins a Port Ginesta, però per primera vegada sentim que ja som molt a prop de casa.

El mar està sorprenentment tranquil i travessem l'estret com si naveguéssim per un llac. Costa creure que només una setmana abans un temporal extraordinari havia castigat tota aquella zona. Nosaltres hem tingut la sort d'arribar quan el vent i el mar ens concedeixen una treva.

A mesura que avancem apareix davant nostre la silueta inconfusible del penyal de Gibraltar. Aquella immensa roca, territori britànic des del Tractat d'Utrecht de 1713, ha estat durant segles un punt estratègic i una font constant de disputes. Bona part del penyal és una reserva natural on viuen els coneguts macacos de Gibraltar, tot i que des del veler no n'arribem a veure cap.

Entrem al port, ple de grans iots i embarcacions de tota mena. A l'altra banda distingim La Línea de la Concepción. Aprofitem l'escala per omplir el dipòsit de gasoil, molt més barat que als ports espanyols, i preparar-nos per continuar.

Quan tornem a sortir, passem molt a prop dels enormes mercants que esperen torn per entrar al port, carregar o descarregar. Des de la coberta del nostre veler semblen autèntiques muntanyes d'acer.

Posem rumb cap al cap de Gata. El vent, tal com ens havia anunciat el matrimoni francès de Barbate, finalment ha girat i ens arriba de popa. Potser hauríem hagut de fer-los cas i esperar.

Ara, però, ja és massa tard per pensar-hi.

El vent comença a guanyar força

Rumb al cap de Gata

Durant la nit, el vent continua bufant amb força per la popa. Naveguem de pressa i el vaixell avança amb decisió. Ens separen unes quatre-centes cinquanta milles de Port Ginesta. Després de tot el que hem viscut, ja tenim la sensació que el final és a tocar.

Al matí tornen a aparèixer els dofins. Aquesta vegada són dofins mulars, els que estem acostumats a veure a les nostres costes.

S'apropen a la proa, neden al nostre costat i juguen aprofitant l'onada que genera el veler. La seva presència sempre ens alegra. Per moltes vegades que els vegis, mai no deixen de sorprendre't.

També distingim un ocell semblant al que va passar dues nits amb nosaltres abans d'arribar a Portimão. Aquest, però, sembla més independent: navega damunt d'un tros de suro blanc que sura al mar, aprofitant-lo per descansar abans de reprendre el vol.

Ens sorprèn pensar en la resistència d'aquests animals. Alguns ocells marins poden passar llargues temporades sense tocar terra i recórrer distàncies extraordinàries. Nosaltres necessitem un vaixell carregat de menjar, aigua, combustible i instruments per travessar el mar; ells només necessiten les ales.

Continuem navegant cap al cap de Gata, però el temps torna a empitjorar. El vent canvia de direcció i aviat el tenim de proa. El vaixell colpeja contra les onades i avancem molt més lentament del que voldríem.

A aquestes altures, el veler també comença a acusar el cansament del viatge. Durant més d'un mes ha suportat temporals, onades, llargues jornades de navegació i moltes milles sense descans. Nosaltres no estem gaire millor. Forçar-lo en aquelles condicions podria provocar una avaria quan ja som tan a prop de casa.

Decidim buscar refugi al port de Mazarrón i esperar que passi el mal temps. Ens sap greu aturar-nos ara, quan semblava que ja podíem arribar directament a Port Ginesta, però al mar les presses acostumen a ser males conselleres.

A alta mar no pots escollir si vols trobar-te un temporal. Quan arriba, només pots afrontar-lo, capejar-lo o intentar fugir-ne. A prop de la costa, en canvi, encara tens l'opció de refugiar-te en un port.

Aquesta vegada preferim no arriscar-nos.

Quan finalment amarrem a Mazarrón, sabem que haurem d'esperar-hi un parell de dies abans d'afrontar les últimes singladures.

Som al Mediterrani i cada vegada més a prop de casa, però el viatge encara no s'ha acabat.

L'última etapa

El temporal ens obliga a quedar-nos a Mazarrón. El port es troba a uns cinc quilòmetres del nucli principal, però al seu voltant hi ha prou activitat: mercat, supermercats, botigues i, sobretot, molts bars i restaurants.

La temperatura és sorprenentment baixa per a aquella època de l'any. Els veïns ens expliquen que no és habitual que hi faci tant de fred ni que plogui durant tants dies seguits. Nosaltres aprofitem l'aturada per passejar durant el dia i prendre alguna cervesa al vespre.

Mazarrón és el poble d'un bon amic i company dels bombers, a qui tots coneixem com el Gordo. El truco per dir-li que som allà i m'assabento que està ingressat a l'hospital. La seva filla em permet parlar amb ell i, malgrat que no es troba bé, m'anima a gaudir del seu poble i a prendre unes cerveses a la seva salut.

Així ho fem.

El 28 d'abril continuem atrapats al port. El temporal no afluixa i les previsions encara no són prou bones per sortir. Afortunadament, a Mazarrón s'hi està bé, però les ganes d'arribar a casa augmenten a cada hora que passa.

L'endemà decidim reprendre la navegació. La previsió continua sense ser gaire favorable, però després de tants dies fora volem arribar abans del pont de l'1 de maig. Sabem que un dia més no hauria de tenir importància, però quan el final és tan a prop costa continuar esperant.

Sortim del port i posem rumb a Port Ginesta.

El vent bufa amb molta força per l'aleta i ens fa avançar de pressa. Les onades són més grans del que és habitual a la zona. En un moment determinat, una d'elles fa girar bruscament el veler i la següent ens colpeja abans que puguem recuperar el rumb. El vaixell queda gairebé de costat i ens dona un bon ensurt.

Però s'aixeca de nou i continuem.

Una vegada més, els dofins venen a veure'ns. Neden al costat de la proa i juguen entre les onades, aliens al nostre cansament i a les ganes que tenim d'arribar. La seva visita ens anima i ens acompanya durant una estona.

Més endavant distingim l'aleta d'un peix lluna. Sura prop de la superfície i sembla observar-nos amb un dels seus ulls. Normalment en veiem exemplars petits, però aquests animals poden assolir dimensions enormes i arribar a pesar més d'una tona.

Poc després trobem una petita tortuga babaua surant al mar. Aquests rèptils s'apropen a la superfície per escalfar-se amb el sol i poden quedar-s'hi gairebé immòbils, com si estiguessin adormits. Durant molts anys han estat una espècie amenaçada, tot i que darrerament sembla que se'n tornen a veure més a les nostres costes.

Arriba la nit.

Si tot va bé, serà l'última que passarem al mar abans d'arribar a casa.

Port Ginesta

El 30 d'abril ens falten unes cent milles per arribar. El vent ens ve de popa amb una intensitat d'uns vint nusos i ratxes que s'apropen als trenta. Sembla decidit a fer-nos treballar fins al final.

El veler avança per damunt dels set nusos, però dona unes ginyades violentes. Hem d'estar molt atents perquè el pilot de vent, el Patutes, no sempre pot corregir el rumb a temps. Després de tants dies confiant-hi, també ell haurà de resistir fins a l'última milla.

La previsió anuncia que el vent anirà girant cap a l'oest fins a quedar-nos de proa. Hem d'aprofitar-lo mentre encara ens empeny. Quan canviï, no tindrem més remei que baixar les veles, engegar el motor i avançar a tota màquina.

A mesura que es fa fosc, el vent comença a rolar. Afortunadament, el mar també va baixant i les onades perden força.

Engeguem el motor.

A la llunyania ja distingim la costa de Vilanova i el massís del Garraf. Després de més d'un mes navegant, tornar a veure aquell perfil tan conegut ens emociona. Ara sí: ja estem arribant.

Els dofins apareixen per última vegada. Venen a acomiadar-se de nosaltres i ens acompanyen durant una estona, com si també sabessin que el viatge s'acaba.

A les dues de la matinada entrem a Port Ginesta. La visibilitat no és gaire bona. Al costat del far hi ha dues boies verdes que hem de vorejar amb precaució, perquè els últims temporals han acumulat sorra a l'entrada del port i cal esperar que la draguin.

Avancem lentament, molt atents a la fondària.

Finalment, entrem.

Amarrem a Port Ginesta.

Ja som a casa.

Ho hem aconseguit.

Han estat més de quatre mil tres-centes milles de navegació i quaranta dies plens d'experiències, dificultats i moments que no oblidaré mai. Sé que explicar una aventura no és el mateix que viure-la, però espero que aquestes pàgines permetin compartir, almenys una mica, tot el que vam sentir durant aquella travessia.

Quan baixo del veler, torno al mateix port d'on he sortit tantes altres vegades. Però jo ja no soc exactament la mateixa persona que va pujar a aquell avió el 22 de març.

L'Atlàntic queda enrere.

Els records del viatge, en canvi, m'acompanyaran sempre.

Salut i bon vent!

Més històries per descobrir

Si t'ha agradat aquesta travessia, et convido a descobrir la meva novel·la **Projecte BYEPA** i les memòries **El foc que no es veu**, pròximament.

Descobreix els meus llibres a josepbombers.com